

Seksuele (dys-)functie bij vrouwelijke overlevenden van kanker op de kinderleeftijd

Gepubliceerd: 20-08-2009 Laatste bijgewerkt: 04-05-2024

Het doel van deze studie is: 1. Inzicht verkrijgen in de omvang van problematiek rondom seksualiteit bij volwassen vrouwelijke overlevenden van kanker op de kinderleeftijd in vergelijking met die van voor leeftijd gecorrigeerde controlegroep van...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestart
Type aandoening	Hematopoëtische neoplasmata (excl. leukemieën en lymfomen)
Onderzoekstype	Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Samenvatting

ID

NL-OMON33449

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Seksuele (dys-)functie bij vrouwelijke kinderkankeroverlevenden

Aandoening

- Hematopoëtische neoplasmata (excl. leukemieën en lymfomen)
- Seksuele functie- en fertiliteitsstoornissen

Synoniemen aandoening

seks, seksualiteit

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Universitair Medisch Centrum Sint Radboud

Overige ondersteuning: Ministerie van OC&W

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: kinderkanker, overlevenden, seksuele functie, vrouwelijk

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

Seksuele functie gemeten volgens de gevalideerde Female Sexual Function Index

Secundaire uitkomstmaten

- Leeftijd waarop de diagnose kanker werd gesteld
- Type kanker
- Soort therapie
- Ovariele functie

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Voortschrijdende ontwikkelingen in de behandeling van kinderkanker hebben geleid tot toename van de (ziektevrije) overleving. Hiermee is ook aandacht ontstaan voor lange termijn gevolgen van de behandeling en voor kwaliteit van leven na kanker. Seksualiteit is een belangrijke determinant van ervaren levenskwaliteit. Kanker en de therapie daartegen kunnen schade toebrengen aan een van de fysiologische mechanismen die nodig zijn voor een normale seksuele respons, waaronder het endocriene systeem, de vaatvoorziening, de neurale innervatie en het psychologisch welzijn.¹ Bovendien kan kanker op de kinderleeftijd nadelige gevolgen hebben voor de psychoseksuele ontwikkeling met aldus een negatief effect op de vorming van het zelfbeeld, de seksuele identiteit en psychosociale vaardigheden, aspecten die van belang zijn voor een bevredigende seksuele functie. Publicaties over onderzoek verricht naar de seksuele functie van volwassen overlevenden van kanker op de kinderleeftijd zijn schaars, zeker wat betreft de vrouwelijke seksualiteit. In een Finse studie onder 31 vrouwelijke overlevenden van kinderkanker werd geen verschil gevonden tussen seksueel gedrag van de overlevenden en dat van de controlegroep. De overlevenden hadden echter restrictievere ideeën over en een minder positieve beleving van hun seksualiteit.² Van Dijk et al. beschreven subjectieve beperkingen in seksualiteit ten gevolge van de ziekte bij 20% van 60 Nederlandse overlevenden van kinderkanker van beide geslachten. Behandeling

van kanker tijdens de adolescentie was een risicofactor voor het optreden van vertraging in de psychoseksuele ontwikkeling.³ Uit een enquêteonderzoek onder 217 jonge Amerikaanse overlevenden van kanker op de kinderleeftijd kwam naar voren dat 57% de behoefte had aan counseling aangaande aspecten van seksualiteit en intimiteit. Bij 82% was niet in deze behoefte voorzien gedurende en na afloop van de behandeling.⁴ Uit deze data volgt het belang van onderzoek naar seksuele (dys-)functie onder een grote groep (vrouwelijke) overlevenden, met als doel meer inzicht te verkrijgen in de omvang van de problematiek en de invloed van ziektegerelateerde factoren zoals type kanker, leeftijd tijdens de behandeling en aard van de therapie.

Referenties

1. Schover RS. Sexuality and fertility after cancer. Hematology Am Soc Hematol Educ Program 2005:523-7.
2. Puukko L, Hirvonen E, Aalberg V et al. Sexuality of young women surviving leukaemia. Arch Dis Child 1997;76:197-202.
3. Van Dijk EM, van Dulmen-den Broeder E, Kaspers GJL et al. Psychosexual functioning of childhood cancer survivors. Psycho-oncology 2007.
4. Zebrack B. Information and service needs for young adult cancer patients. Support Care Cancer 2008;16:1353-1360.

Doel van het onderzoek

Het doel van deze studie is:

1. Inzicht verkrijgen in de omvang van problematiek rondom seksualiteit bij volwassen vrouwelijke overlevenden van kanker op de kinderleeftijd in vergelijking met die van voor leeftijd gecorrigeerde controlegroep van zussen.
2. In kaart brengen van ziektegerelateerde risicofactoren voor het ontstaan van seksuele dysfunctie bij vrouwelijke overlevenden van kinderkanker.

Met behulp van deze kennis kan adequate counseling en secundaire preventie worden geboden aan de hoog risico populatie.

Vraagstelling

1. Wat is de prevalentie van seksuele dysfunctie onder volwassen vrouwelijke overlevenden van kanker op de kinderleeftijd?
2. Wat zijn de ziektegerelateerde risicofactoren voor het ontstaan van seksuele problematiek bij vrouwelijke overlevenden van kinderkanker?

Onderzoeksopzet

Studiegroep

Alle vrouwelijke 5-jaars overlevenden van kinderkanker met een minimale leeftijd van 18 jaar die tussen 1965 en 2003 zijn behandeld in het UMC St. Radboud te Nijmegen en die deelnemen aan de VEVO-studie, een landelijk onderzoek naar Vruchtbaarheid, Eicelvoorraad en Vervroegde Overgang bij vrouwelijke overlevenden van kanker op de kinderleeftijd (n = ongeveer 250).

Controlegroep
Zussen van de overlevenden.

Exclusiecriteria
-Analfabetisme
-Taalbarrière
-Mentale retardatie

Voor de VEVO-studie worden vrouwelijke overlevenden van kinderkanker en hun zussen gevraagd naar het UMC St. Radboud te komen voor een lichamelijk onderzoek en bloedafname. Tevens wordt hun een vragenlijst voorgelegd. Wij zullen deze vrouwen vragen een extra vragenlijst in te vullen; een Nederlandse vertaling van de gevalideerde Female Sexual Function Index die de volgende aspecten van seksualiteit behelst: verlangen, opwinding, lubricatie, orgasme, seksuele bevrediging, de eventuele relatie met een partner en pijn/ongemak tijdens seks. Hiertoe zullen wij hen een envelop overhandigen waarin schriftelijke informatie over dit onderzoek, een toestemmingsformulier, de vragenlijst, een antwoordenvolp en een informatiepakket voor hun zus is ingesloten. Gegevens betreffende de soort kanker, de behandeling, de leeftijd waarop deze plaats had en informatie over de actuele ovariële functie zullen aan het medisch dossier worden ontleend. Seksueel functioneren van de vrouwelijke overlevenden volgens de ingevulde FSFI zal worden vergeleken met dat van de controlegroep en zal worden gerelateerd aan ziekteafhankelijke factoren.

Inschatting van belasting en risico

10 minuten voor het lezen van de onderzoeksinformatie en het toestemmingsformulier.

10 minuten voor het invullen van de FSFI.

Contactpersonen

Publiek

Universitair Medisch Centrum Sint Radboud

Geert Groteplein 10
6500 HB Nijmegen
NL

Wetenschappelijk

Universitair Medisch Centrum Sint Radboud

Geert Groteplein 10
6500 HB Nijmegen
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)
65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

Vrouwelijke 5-jaars overlevende van kanker op de kinderleeftijd
Leeftijd van tenminste 18 jaar
Behandeling in het UMC St. Radboud tussen 1965 en 2003
Deelname aan de VEVO-studie

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

Analfabetisme
Taalbarriere
Mentale retardatie

Onderzoeksopzet

Opzet

Type: Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Onderzoeksmodel:	Anders
Toewijzing:	Niet-gerandomiseerd
Blinding:	Open / niet geblindeerd
Doel:	Diagnostiek

Deelname

Nederland	
Status:	Werving gestart
(Verwachte) startdatum:	04-01-2010
Aantal proefpersonen:	250
Type:	Werkelijke startdatum

In onderzoek gebruikte producten en hulpmiddelen

Registratie:	Geen registratie
--------------	------------------

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO	
Datum:	20-08-2009
Soort:	Eerste indiening
Toetsingscommissie:	CMO regio Arnhem-Nijmegen (Nijmegen)

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register

CCMO

ID

NL27557.091.09